

Dyndkongens datter

Storkene fortæller for deres små så mange eventyr, alle fra sumpen og mosen, de er almindeligvis afpasset efter alder og fatteevne. De mindste unger er fornøjet med at der siges »krible, krable, plurremurre!« det finder de udmærket, men de ældre vil have en dybere betydning, eller i det mindste noget om familien. Af de to ældste og længste eventyr som har holdt sig hos storkene, kender vi alle det ene, det om Moses der af sin mor blev sat ud i Nilens vande, fundet af kongens datter, fik en god opdragelse og blev en stor mand, som man siden ikke ved om hvor han blev begravet. Det er ganske almindeligt!

Det andet eventyr kendes endnu ikke, måske fordi det er næsten indenlandsk. Det eventyr er gået fra storkemor til storkemor i tusinde år, og hver af dem har fortalt det bedre og bedre, og vi fortæller det nu allerbedst.

Det første storkepar som kom med det og levede ind i det, havde deres sommerophold på vikingens bjælkehus oppe ved Vildmosen i Vendsyssel. Det er i Hjørring Amt, højt mod Skagen i Jylland, når vi skal tale med kundskaber. Det er endnu en uhyre stor mose, man kan læse om den i amtsbeskrivelsen. Her har været havbund, men den har hævet sig, står der. Den strækker sig milevidt til alle sider omgivet af våde enge og gyngende kær med tørvemoser, multebær og usle træer. Næsten altid svæver en tåge hen over den, og for halvfjerdsindstyve år siden fandtes her endnu ulve. Den kan rigtignok kaldes »Vildmosen«, og man kan tænke sig hvor vildsomt, hvor megen sump og sø her har været for tusinde år siden! Ja, i det enkelte så man dengang her hvad man endnu ser: Rørene havde samme højde, samme slags lange blade og violetbrune fjerblomster, som de bærer endnu, birken stod med hvid bark og fine, løsthængende blade ligesom endnu, og hvad de levende som kom her, angår, ja, fluen bar sin florklædning med samme snit som nu, storkens livkulør var hvidt med sort og røde strømper. Derimod havde menneskene på den tid et andet kjolesnit end nu til dags, men hver af dem, træl eller jæger, hvem som helst der trådte ud på hængedyndet, gik det for tusinde år siden som det endnu går dem der kommer her, de plumpede i og sank ned til Dyndkongen, som de kaldte ham der regerede nede i det store moserige. Gungekongen kunne han også kaldes, men vi synes nu bedst om at sige Dyndkongen, og det kaldte storkene ham også. Meget lidt ved man om hans regering, men det er måske det bedste.

Nær ved mosen, tæt op til Limfjorden, lå vikingens bjælkehus med stensat kælder, tårn og tre sæt stokværk. Øverst på taget havde storken bygget rede, storkemor lå på æg og var vis på de ville lykkes.

En aften blev storkefar noget længe ude, og da han kom hjem, så han forpjusket og ilfærdig ud.

»Jeg har noget ganske forfærdeligt at fortælle dig!« sagde han til storkemor.

»Lad være med det!« sagde hun, »husk på at jeg ligger på æg, jeg kunne have skade af det, og da virker det på æggene!«

»Du må vide det!« sagde han. »Hun er kommet her, datteren af vor vært i Egypten! Hun har vovet rejsen herop! Og væk er hun!«

»Hun som er af feernes slægt! Fortæl dog! Du ved at jeg kan ikke tåle at vente i denne tid da jeg ligger.«

»Ser du, mor! Hun har dog troet på hvad doktoren sagde, som du fortalte mig. Hun har troet på at moseblomsten heroppe kunne hjælpe hendes syge far, og hun er fløjet i fjerham med de to andre fjerhamsprinsesser der hvert år skal her nordpå for at bade sig og forynges. Hun er kommet, og hun er væk!«

»Du gør det så vidtløftigt,« sagde storkemor, »æggene kan blive forkølede! Jeg kan ikke tåle at være i spænding!«

»Jeg har passet på!« sagde storkefar, »og i aften jeg gik i rørene hvor hængedyndet kan bære mig, da kom tre svaner, der var noget ved svinget som sagde mig: Pas på, det er ikke helt svane, det er svaneham kun! Du kender det på følelsen, mor! Ligesom jeg, du ved hvad der er det rette!«

»Javist!« sagde hun, »men fortæl om prinsessen! Jeg er ked af at høre om svaneham!«

»Her midt i mosen, ved du, er ligesom en sø,« sagde storkefar, »du kan se et stykke af den når du vil lette dig. Derop til rørene og det grønne hængedynd lå en stor elletrunte. På den satte de tre svaner sig, slog med vingerne og så sig om. Den ene af dem kastede svanehammen, og jeg kendte i hende, vor husprinsesse fra Egypten. Hun sad nu og havde ingen anden kappe om sig end sit lange, sorte hår. Hun bad de to andre, hørte jeg, at passe vel på svanehammen når hun dukkede ned under vandet for at plukke blomsten som hun troede at se. De nikkede og lettede, løftede på den løse fjerkjole. Se, hvad mon de vil med den, tænkte jeg, og hun spurgte dem vistnok lige om det samme, og svar fik hun, syn for sagen, de fløj i vejret med hendes fjerham: »Dyk du ned!« råbte de, »aldrig flyver du mere i svaneham, aldrig ser du Egyptens land! Sid du i Vildmosen!« og så rev de hendes fjerham i hundrede stykker så at fjerene fløj rundt omkring som om det var et snefog. Og bort fløj de to skarnsprinsesser.«

»Det er rædsomt!« sagde storkemor, »jeg kan ikke tåle at høre det! – Sig mig så hvad der skete videre!«

»Prinsessen jamrede og græd! Tårerne trillede ned på elletrunten, og så rørte den sig, for det var Dyndkongen selv, ham der bor i mosen. Jeg så hvor trunten vendte sig, og så var den ingen trunte mere, der stak op lange, dyndede grene, ligesom arme. Da blev det stakkels barn forskrækket og sprang af sted ind på det gyngende hængedynd, men der kan det ikke bære mig, mindre hende, hun sank straks i, og elletrunten gik ned med, det var ham der halede. Der kom store, sorte bobler, og så var der ikke spor mere. Nu er hun begravet i Vildmosen, aldrig kommer hun med blomst til Egyptens land. Du havde ikke holdt ud at se på det, mor!«

»Sådan noget skulle du slet ikke fortælle mig i denne tid! Det kan gå ud over æggene! Prinsessen hytter sig nok. Hun får sagtens hjælp. Havde det været mig eller dig, en af vore, så havde det været forbi!«

»Jeg vil dog hver dag se efter,« sagde storkefar, og det gjorde han.

Nu gik der en lang tid.

Da så han en dag at dybt fra bunden skød frem en grøn stilk, og da den nåede op til vandspejlet, voksede frem et blad, bredere og altid bredere. Tæt ved kom en knop, og da storken en morgenstund fløj hen over den, åbnede sig ved de stærke solstråler blomsterknoppen, og midt i den lå et dejligt barn, en lille pige, ligesom om hun var steget op fra bad. Hun lignede i den grad prinsessen fra Egypten at storken først troede at det var

hende der var blevet lille, men da han tænkte sig om, fandt han det rimeligere at det var hendes og Dyndkongens barn. Derfor lå hun i åkande.

»Der kan hun da ikke blive liggende,« tænkte storken, »i min rede er vi allerede så mange! Men, der falder mig noget ind! Vikingefruen har ingen børn, tit ønskede hun sig en lille, jeg får jo skyld for at bringe de små, nu vil jeg dog engang gøre alvor af det. Jeg flyver til vikingefruen med barnet. Der vil blive en fornøjelse!«

Og storken tog den lille pige, fløj til bjælkehuset, slog med næbbet hul på den blæreskindsrude, lagde barnet ved vikingefruens bryst, fløj så til storkemor og fortalte, og ungerne hørte på det, de var store nok dertil.

»Ser du, prinsessen er ikke død! Hun har sendt den lille herop, og nu er den anbragt!«

»Det har jeg jo sagt fra første færd!« sagde storkemor, »tænk nu lidt på dine egne! Det er snart på rejsetiden, det begynder af og til at krille mig under vingerne. Gøgen og nattegalen er allerede af sted, og vagtlerne hører jeg tale om at vi snart får god medvind. Vore unger står sig nok ved manøvren, kender jeg dem ret!«

Nå, hvor vikingefruen blev glad da hun om morgenen vågnede og fandt ved sit bryst det lille, dejlige barn. Hun kyssede og klappede det, men det skreg forfærdeligt og sprællede med arme og ben, det syntes slet ikke fornøjet. Til sidst græd det sig i søvn, og som det da lå der, var det noget af det dejligste man kunne se på. Vikingefruen var så glad, så let, så karsk, det bares hende for at nu ville vist hendes husbond med alle hans mænd lige så uventet komme som den lille, og så fik hun og hele huset travlt for at alt kunne være i stand. De lange, kulørte tapeter som hun og pigerne selv havde vævet med billeder af deres afguder, Odin, Thor og Freja, som de kaldtes, blev hængt op, trællene måtte skure de gamle skjolde som der pyntedes med, hynder blev lagt på bænkene, og tørt brænde på ildstedet midt i hallen for at bålet straks kunne tændes. Vikingefruen tog selv fat med så at hun ud på aftenen var betydelig træt og sov godt.

Da hun nu hen imod morgenen vågnede, blev hun inderlig forskrækket, thi det lille barn var rent borte. Hun sprang op, tændte en fyrrespån og så rundt om, og da lå der hvor hun strakte sine fødder i sengen, ikke det lille barn, men en stor, hæslig padde. Hun blev ganske ækel ved den, tog en svær stang og ville slå frøen ihjel, men den så på hende med sådanne underlige, bedrøvede øjne at hun ikke kunne slå til. Endnu en gang så hun rundt om, frøen gav et fint, ynkeligt kvæk, hun fór sammen derved og sprang fra sengen hen til lugen, den smækkede hun op. Solen kom i det samme frem, kastede sine stråler lige ind i sengen på den store padde, og det var med ét som om udyrets brede mund trak sig sammen og blev lille og rød, lemmerne strakte sig i den nydeligste skikkelse, det var hendes eget lille, dejlige barn der lå, og ingen hæslig frø.

»Hvad er dog det!« sagde hun, »har jeg drømt en ond drøm! Det er jo mit eget yndige alfebarn der ligger!« og hun kyssede og trykkede det til sit hjerte, men det rev og bed om sig ligesom en vild kattekillling.

Ikke den dag, heller ikke den næste kom vikingeherren, skønt han var på vejen, men vinden var imod, den blæste sydpå for storkene. Medbør for én er modbør for en anden.

I et par dage og nætter blev det vikingefruen klart hvordan det stod sig med hendes lille barn, det var jo en forfærdelig trolddom der hvilede over det. Ved dagen var det dejligt som en lysalf, men havde en ond, vild natur; om natten derimod var det en hæslig padde, stille og klynkende med sorgfulde øjne. Her var to naturer der skiftede om, både udad og indad.

Det kom af at den lille pige som storken havde bragt, ejede ved dagen sin rette mors ydre, men på den tid sin fars sindelag. Ved natten derimod fik det slægtskabet med ham synligt i sit legemes skikkelse, derimod strålede da inde i det morens sind og hjerte. Hvo kunne løse denne ved sejdkunst øvede magt? Vikingefruen havde angst og bedrøvelse derover, og dog hang hendes hjerte ved den stakkels skabning om hvis tilstand hun ikke troede at turde fortælle sin husbond når han nu snart kom hjem, thi da ville han vist, som skik og brug var, lægge det stakkels barn ud på alfarvej og lade det tage af hvem der ville. Det nænnede den skikkelige vikingefrue ikke, han skulle kun ved den lyse dag få barnet at se.

En morgenstund susede storkevingerne hen over taget. Der havde om natten over hundrede storkepar udhvilet sig efter den store manøvre, nu fløj de op for at drage sydpå.

»Alle mand færdig!« hed det, »kone og børn med!«

»Jeg er så let,« sagde storkeungerne, »det kribler og krabler mig lige ud i benene som om jeg var fyldt med levende frøer. Hvor det er dejligt at skulle rejse udenlands!«

»Hold jer i flokken!« sagde far og mor, »og lad ikke knebberer gå så meget, det tager på brystet!«

Og de fløj.

I samme stund klang luren hen over heden, vikingen var landet med alle sine mænd. De vendte hjem med rigt bytte fra den galliske kyst, hvor folket, som i Bretland, i deres skræk sang:

»Fri os fra de vilde normanner!«

Nå, hvor der blev liv og lystighed i vikingeborgen ved Vildmosen. Mjødskarret kom ind i hallen, bålet blev tændt, og heste blev slagtet. Her skulle ordentlig brases op. Offergoden sprængte det varme hesteblood på trællene som indvielse, ilden knitrede, røgen trak hen under loftet, soden dryppede fra bjælken, men det var man vant til. Gæster var indbudt, og de fik gode gaver, glemt var rænker og falskhed. Drukket blev der, og de kastede hverandre de gnavede knobler i ansigtet, det var tegn på godt humør. Skjalden – det var sådan en slags spillemand, men som også var krigsmand, havde været med dem og vidste hvad det var han sang om – gav dem en vise hvori de hørte om alle deres krigsgerninger og mærkeligheder. Ved hvert vers kom det samme omkvæd: »Formue dør, frænder dør, selv dør man ligervis, men aldrig dør et herligt navn!« og så slog de alle på skjolde og hamrede med kniven eller et knokkelben på bordpladen så at det kunne høres.

Vikingefruen sad på tværbænken i den åbne gildeshal, hun havde silkekjole, guldarmringe og store ravperler. Hun var i sin bedste stads, og skjalden nævnte også hende i sin sang, talte om den gyldne skat hun havde bragt sin rige husbond, og denne var rigtig glad i det dejlige barn, han havde kun set det ved dagen i al dets dejlighed. Vildskaben der var ved det, syntes han godt om. Hun kunne blive, sagde han, en drabelig skjoldmø der slog sin kæmpe! Ikke ville hun blinke med øjnene når øvet hånd i spøg huggede med det skarpe sværd øjenbrynene af hende.

Mjødskarret blev tømt, et nyt kørt op, ja, der blev drukket fyldeligt, det var folk der kunne tåle fuldt op. Det ordsprog var der dengang: »Kvæget ved når det skal gå hjem fra græsning, men uklog mand kender aldrig sin maves mål«. Ja, det vidste man, men man ved ét og gør et andet! Man vidste også at »kær bliver kedelig når han sidder længe i anden mands hus,« men man blev dog her, sul og mjød er en god ting! Det gik lysteligt, og til natten sov trællene i den varme aske, dyppede fingrene i den fede sod og slikkede dem. Det var en rar tid!

Endnu en gang i året drog vikingen på tog, uagtet efterhøstens storme rejste sig. Han gik med sine mænd til Bretlands kyst, det var jo »bare over vandet,« sagde han, og hans husfrue blev tilbage med sin lille pige, og vist var det at plejemoren snart næsten holdt mere af den stakkels padde med de fromme øjne og de dybe suk, end af dejligheden der rev og bed om sig.

Den rå, våde efterårståge, »mundløs«, der gnaver bladene af, lå hen over skov og hede, »fugl fjerløs«, som de kalder sneen, fløj tæt på hinanden, vinteren var på vej. Spurvene tog storkereden i beslag og ræsonnerede på deres vis over det fraværende herskab. Dette selv, storkeparret med alle ungerne, ja, hvor var de nu?

Storkene var nu i Egyptens land, hvor solen skinnede varmt som hos os på en dejlig sommerdag, tamarinder og akacier blomstrede rundt om, Muhammeds måne strålede blank fra tempelkuplerne. På de slanke tårne sad mangt et storkepar og hvilede ud efter den lange rejse. Hele store flokke havde rede ved rede på de mægtige søjler og sønderbrudte buer af templer og glemte steder. Daddelpalmen løftede sit skærmtag højt op som om den ville være solskærm. De hvidgrå pyramider stod som skyggerids på den klare luft hen imod ørkenen, hvor strudsen viste den kunne bruge sine ben, og løven sad med store, kloge øjne og så på marmorsfinksen der lå halvt begravet af sandet. Nilens vande var trådt tilbage, hele flodlejet myldrede med frøer, og det var nu for storkefamilien det allerdejlige skue i dette land. Ungerne troede at det var øjenforblindelse, så mageløst fandt de det hele.

»Sådan er det her, og sådan har vi det altid i vort varme land!« sagde storkemor, og det kriblede de små i maven.

»Få vi endnu mere at se?« sagde de, »skal vi meget meget længere ind i landet?«

»Der er ikke noget videre at se!« sagde storkemor, »ad den frodige kant er kun vildsom skov hvor træerne vokser i hverandre og filtres sammen af piggede slyngplanter, kun elefanten med sine plumpe ben kan dér træde sig vej. Slangerne er os for store, og firbenene for muntre. Vil I ad ørkenen til, så får I sand i øjnene, går det fint til; og går det groft til, kommer I ind i en sandhose. Nej, her er bedst. Her er frøer og græshopper. Her bliver jeg og I med!« Og de blev. De gamle sad i deres rede på den slanke minaret, hvilede sig og havde dog travlt med at glatte fjerene og gnide med næbbet på de røde strømper. Så løftede de halsene, hilste gravitetisk og hævede hovedet med den høje pande og de fine, glatte fjer, og deres brune øjne strålede så klogt. Hunungerne gik gravitetisk om mellem de saftige rør, skottede efter de andre storkeunger, gjorde bekendtskab og slugte ved hvert tredje skridt en frø eller gik og dinglede med en lille slange, det tog sig godt ud, troede de, og det smagte. Hanungerne gjorde klammeri, baskede hinanden med vingerne, huggede med næbbet, ja, stak til blods, og så blev den forlovet og den forlovet, hanungerne og hunungerne, det var jo det de levede for. Og de byggede rede og kom så igen i nyt klammeri, for i de hede lande er de nu alle så hidsige, men fornøjeligt var det, og især en stor glæde for de gamle: Alting klæder ens unger! Hver dag var her solskin, hver dag fuldtop at æde, man kunne kun tænke på fornøjelse. – Men inde i det rige slot hos den egyptiske husvært, som de kaldte ham, var den slet ikke til huse.

Den rige, mægtige herre lå på løjbænk, stiv i alle sine lemmer, udstrakt som en mumie, midt i den store sal med de broget malede vægge. Det var ligesom om han lå i en tulipan. Slægtninge og tjenere stod om ham, død var han ikke, leve kunne man heller ikke ret sige at han gjorde. Den frelsende moseblomst fra de nordlige lande, den der skulle søges og

plukkes af den som højest elskede ham, ville aldrig blive bragt. Hans unge, dejlige datter, som i svaneham fløj over hav og lande højt mod norden, skulle aldrig vende tilbage: »Hun er død og borte!« havde de to hjemvendte svanejomfruer meldt. De havde sat en hel historie sammen derom, den fortalte de:

»Vi fløj alle tre højt i luften, da så en jæger os og afskød sin pil. Den ramte vor unge veninde, og langsomt syngende sit farvel sank hun, som en døende svane, ned midt i skovsøen. Der ved bredden under en duftende hængebirk begravede vi hende. Dog hævn har vi taget; ild bandt vi under vingen på svalen der byggede under jægerens rørtag, det tændtes, huset slog op i lue, han brændte inde, det lyste ud over søen hen til den hældende hængebirk hvor hun nu er jord i jorden. Aldrig kommer hun til Egyptens land!«

Og så græd de begge to, og storkefar dengang han hørte det, knebrede med næbbet så at det skraldede efter:

»Løgn og påfund!« sagde han. »Jeg kunne have lyst til at jage dem snablen lige ind i brystet!«

»Og brække den af!« sagde storkemor, »så kom du til at se godt ud! Tænk først på dig selv og så på din familie, alt andet ligger udenfor!«

»Jeg vil dog sætte mig på randen af den åbne kuppel i morgen når alle de lærde og vise samles for at tale om den syge. Måske de så kommer sandheden lidt nærmere!«

Og de lærde og vise kom sammen og talte meget, vidt og bredt, som storken ikke kunne få noget ud af – og der kom heller ikke noget ud deraf for den syge eller for datteren i Vildmosen. Men derfor kan vi gerne høre lidt på det, man må jo høre på så meget.

Men nu er det rigtigst også at høre og vide hvad der var gået forud, så er vi bedre med i historien, i det mindste lige så meget som storkefar.

»Kærlighed føder liv! Den højeste kærlighed føder det højeste liv! Kun gennem kærlighed er livets frelse for ham at vinde!« var der blevet sagt, og det var overmåde klogt og godt sagt, forsikrede de lærde.

»Det er en køn tanke,« sagde straks storkefar.

»Jeg forstår den ikke rigtigt,« sagde storkemor, »og det er ikke min skyld, men tankens, dog det kan da også være det samme, jeg har andet at tænke på.«

Og nu havde de lærde talt om kærligheden mellem dit og dat, forskellen der var, kærligheden som kærestefolk fornemmede, og den mellem forældre og børn, mellem lyset og væksterne, hvorledes solstrålen kyssede dyndet, og at spiren derved kom frem – det var så vidtløftigt og lærd sat ud at det blev umuligt for storkefar at følge med, endsige at gentage det. Han blev ganske tankefuld derved, lukkede øjnene halvt i og stod på ét ben en hel dag derefter; lærdommen var ham så svær at bære.

Dog det forstod storkefar, han havde hørt både småfolk og de allerfornemste tale lige ud af hjertebunden at det var en stor ulykke for mange tusinder og for landet med at den mand lå syg og ikke kunne komme sig. Glæde og velsignelse ville det være om han fik sin sundhed igen. »Men hvor vokser sundhedsblomsten for ham?« derom havde de spurgt allesammen, spurgt i lærde skrifter, i blinkende stjerner, i vejr og vind, spurgt ad alle de omveje der var at finde, og til sidst havde de lærde og vise som sagt fået det ud: »Kærlighed føder liv, livet til faren«, og der sagde de mere end de selv forstod. De gentog og skrev da op som recept: »Kærlighed føder liv«, men hvorledes hele den ting efter recepten skulle laves sammen, ja, derved stod man. Til sidst blev de enige derom, hjælpen måtte komme ved prinsessen, hun der med hele sin sjæl og sit hjerte holdt af denne far. Man faldt endeligt også på hvorledes

det kunne bringes i stand, ja, det var nu mere end år og dag siden. Hun skulle om natten når nyet der tændtes, igen var nede, begive sig ud til marmorsfinksen ved ørkenen, kaste sandet bort fra døren i fodstykket og der gå gennem den lange gang som førte ind midt i en af de store pyramider, hvor en af oldtids mægtige konger, omgivet af pragt og herlighed, lå i mumiehylster. Her skulle hun hælde sit hoved til den døde, og da ville åbenbares hende hvor liv og frelse for hendes far var at vinde.

Alt det havde hun udført og i drømme erfaret at fra den dybe mose oppe i det danske land, stedet var blevet ganske nøjagtigt betegnet, måtte hun hjembringe den lotusblomst der i vandets dyb havde berørt hendes bryst, da ville han frelses.

Og derfor fløj hun i svaneham fra Egyptens land op til Vildmosen. Se, alt dette vidste storkemar og storkemor, og nu ved vi det tydeligere end vi før vidste det. Vi ved at Dyndkongen drog hende ned til sig, ved at hun for dem i hjemmet er død og borte. Kun den viseste af dem alle sagde endnu ligesom storkemor: »Hun hytter sig nok!« og det ville de da vente på, for de vidste ikke noget bedre.

»Jeg tror at jeg rapser svanehammen fra de to skarnsprinsesser,« sagde storkemar, »så kan de da ikke komme til Vildmosen at gøre fortræd. Svanehammene selv gemmer jeg deroppe til der er brug for dem.«

»Hvor oppe gemmer du dem?« spurgte storkemor.

»I vor rede ved Vildmosen,« sagde han. »Jeg og vore yngste unger kan hjælpes ad med at føre dem, og bliver de os for besværlige, så er der steder nok på vejen til at skjule dem til næste trækning. Én svaneham var vel nok for hende, men to er bedre, det er godt at have meget rejsetøj i et nordligt land.«

»Du får ikke tak for det,« sagde storkemor, »men du er jo herre. Jeg har ikke noget at sige uden i liggetiden.«

I vikingeborgen ved Vildmosen, hvorhen storkene fløj mod våren, havde den lille pige fået navn. Helga havde de kaldt hende, men det navn var alt for blødt for et sådant sind som det den dejligste skikkelse her havde. Måned for måned kom det mere frem, og i åringer, ja, mens storkene gjorde samme rejse, i høst mod Nilen, i forår mod Vildmosen, blev det lille barn en stor pige, og før man tænkte derover, var hun den dejligste jomfru i sit sekstende år. Dejlig af skal, men hård og besk af kerne, vildere end de fleste i denne hårde, mørke tid.

Det var hende en lyst at stænke med sine hvide hænder det dampende blod af den slagtede offerhest. Hun bed i vildskab halsen over på den sorte hane som offergoden skulle slagte, og til sin plejefar sagde hun i fuld alvor:

»Kom din fjende og slog tov om bjælkehovederne af taget, lettede det over dit kammer mens du sov, jeg skulle ikke vække dig om jeg kunne. Jeg hørte det ikke, således surrer blodet mig endnu om det øre hvorpå du for åringer siden gav mig en kindhest, du! Jeg husker!«

Men vikingen troede ikke på de ord, han var ligesom de andre dåret af hendes dejlighed, vidste heller ikke om hvorledes sind og skind skiftede hos liden Helga. Uden sadel sad hun, som groet fast til hesten der jog i fuldt løb, og ikke sprang hun af om den bedes med de andre ondsindede heste. I alle sine klæder kastede hun sig tit fra skrænten ud i fjordens stærke strømning og svømmede vikingen i møde når hans båd styrede mod land. Af sit dejlige, lange hår skar hun den længste lok og flettede sig deraf en streng til sin bue:

»Selvgjort er velgjort!« sagde hun.

Vikingefruen var vel efter tid og vane stærk i vilje og sind, men mod datteren var hun at ligne som en blød, angst kvinde. Hun vidste jo også at det var trolddom der hvilede over det forfærdelige barn.

Det var som om Helga, ret af ond fornøjelse, lidt for ofte fandt på når moren stod på svalen eller trådte ud i gården, at sætte sig op på brøndkanten, slå med arme og ben og derpå lade sig plumpe ned i det snævre, dybe hul, hvor hun med frønaturen, dukkede og løftede sig igen, kravlede så ligesom om hun var en kat, og kom drivende af vand ind i højsalen så at de grønne blade der var strøet på gulvet, vendte sig i den våde strøm.

Dog ét bånd var der som holdt liden Helga, det var aftenskumringen. I den blev hun stille og ligesom eftertænsksom, lod sig kalde og føre. Da ligesom drog en indre fornemmelse hende til moren, og når solen sank og forvandlingen ude og inde fulgte, sad hun der stille, sørgmodig, skrumpet sammen i paddeskikkelsen, kroppen var vel nu langt større end dette dyrs, men just derved des grueligere. Hun så ud som en ynkelig dværg med frøhoved og svømmehud mellem fingrene. Der var noget så bedrøveligt i de øjne hun så med, stemmen havde hun ikke, kun et hult kvæk, ret som et barn der hulker i drømme. Da kunne vikingefruen tage hende på sit skød, hun glemte den hæslige skikkelse, så kun på de bedrøvede øjne og sagde mere end en gang:

»Næsten kunne jeg ønske at du altid var mit stumme frøbarn; du er mere forfærdelig at se på når dejligheden vender udad.«

Og hun skrev runer mod sejd og syge, kastede dem over den elendige, men bedring viste sig ikke.

»Man skulle ikke tro at hun har været så lille at hun har ligget i en åkande,« sagde storkefar, »nu er hun et helt menneske, og hendes egyptiske mor op ad dage. Hende så vi aldrig siden! Hun hyttede sig ikke som du og den lærdeste troede. Jeg har nu år ud, år ind fløjet på kryds og tværs over Vildmosen, men hun gav aldrig tegn fra sig. Ja, det kan jeg sige dig, jeg har i de åringer jeg er kommet herop nogle dage forud for dig at jeg kunne bøde på reden, sætte et og andet i stand, fløjet en hel nat som om jeg var en ugle eller flagermus, idelig over det åbne vand, men til ingen nytte! Den fik vi da heller ikke for de to svanehamme som jeg og ungerne slæbte herop fra Nilens land. Det var besværligt nok, i tre rejser tog vi dem. Nu har de ligget i mange år på bunden af reden, og sker her nu engang ildsulykke, sker det at bjælkehuset brænder af, så er de da væk!«

»Og vor gode rede er væk!« sagde storkemor, »den tænker du mindre på end på det fjertøj og din moseprinsesse! Du skulle engang gå ned til hende og blive i dyndet! Du er en dårlig far for dine egne, det har jeg sagt fra jeg lå på æg første gang. Får vi eller vore unger bare ikke en pil i vingen af den gale vikingetøs! Hun ved jo ikke hvad hun gør.

Vi er dog lidt ældre hjemme her end hun, det skulle hun betænke. Vi glemmer aldrig vore skyldigheder, vi giver vore afgifter årlig, en fjer, et æg og en unge, som ret er. Tror du at når hun er udenfor, jeg gider gå derned som i gamle dage, og som jeg gør i Egypten, hvor jeg er halvt kammerat med dem, uden at glemme mig, kigger i kar og i gryde? Nej, jeg sidder heroppe og ærgrer mig over hende – tøs! – og jeg ærgrer mig over dig med! Du skulle have ladet hende ligge i åkanden, så havde hun været væk!«

»Du er meget agtværdigere end din tale!« sagde storkefar – »jeg kender dig bedre end du kender dig selv!«

Og så gjorde han et hop, to tunge vingeslag, strakte benene bagud og fløj, sejlede af sted, uden at røre vingerne. Han var et godt stykke borte, da tog han et kraftigt tag, solen skinnede på de hvide fjer, hals og hoved strakte sig fremad. Der var fart og sving.

»Han er dog den dejligste endnu af dem allesammen!« sagde storkemor, »men jeg siger ham det ikke.«

Tidlig denne høst kom vikingen hjem med bytte og fanger. Mellem disse var en ung, kristen præst, en af de mænd der forfulgte de nordiske landes afguder. Ofte i den sidste tid var i hal og fruerstue blevet talt om den nye tro der bredte sig vidt om i alle lande sydpå, ja, ved den hellige Ansgarius endogså var nået op til Hedeby ved Slien. Selv liden Helga havde hørt om troen på den hvide Krist, der af kærlighed til menneskene havde givet sig hen for at frelse dem. Det var for hende, som man siger, gået ind ad det ene øre og ud ad det andet. Det ord kærlighed syntes hun kun at have fornemmelse for når hun i den ynkelige frøskikkelse krøb sammen i det aflukkede kammer, men vikingefruen havde lyttet til og følt sig forunderlig grebet ved de sagn og sagaer der gik om sønnen af én eneste sand Gud.

Mændene, kommet hjem fra tog, havde fortalt om de prægtige templer af huggede kostelige sten, rejst for ham hvis bud var kærlighed. Et par svære, gyldne kar, kunstigt udskårne og helt af det pure guld, var hjembragt, der var ved hvert en egen krydret duft, det var røgelseskar som de kristne præster svingede foran alteret, hvor aldrig blod flød, men vinen og det indviede brød forvandlede i *hans* blod som havde givet sig hen for endnu ufødte slægter.

I bjælkehusets dybe, stensatte kælder var den fangne, unge kristne præst bragt ned, snøret med bastbånd om fødder og hænder. Dejlign var han, »som Baldur at se!« sagde vikingefruen, og hun rørtes ved hans nød, men unge Helga lystede at der skulle drages et tov gennem hans haser, og han bindes til halerne af de vilde okser.

»Så skulle jeg slippe hundene løs! Hui, af sted over moser og kær, ad heden til! Det ville være lystigt at se, lystigere endnu at kunne følge ham på farten!«

Dog den død ville vikingen ikke han skulle lide, men som fornægter og forfølger af de høje guder i morgen den dag ofres på blodstenen i lunden, det var første gang at her et menneske ofredes.

Unge Helga bad om hun måtte bestænke gudebillederne og folket med blodet af ham. Hun sleb sin blanke kniv, og da en af de store, glubske hunde, hvoraf der var nok på gården, løb hende hen over fødderne, stak hun den kniven ind i siden: »Det er for at prøve den!« sagde hun, og vikingefruen så bedrøvet på den vilde, ondsindede pige, og da natten kom, og skønhedsskikkelsen hos datteren i krop og sjæl skiftede om, talte hun til hende sorgens varme ord ud af en bedrøvet sjæl.

Den grimme padde med troldens krop stod foran og hæftede de brune, sorgfulde øjne på hende, hørte og syntes at forstå med menneskets tanke.

»Aldrig, selv til min husbond, er det kommet på min tunge om hvad dobbelt jeg lider ved dig!« sagde vikingefruen, »der er mere ynke i mit hjerte over dig end jeg selv troede! Stor er en mors kærlighed! Men aldrig kom kærlighed i dit sind! Dit hjerte er som en kold dyndklump! Hvorfra er du dog kommet i mit hus?«

Da sitrede forunderligt den ynkelige skikkelse, det var som om de ord berørte et usynligt bånd mellem legeme og sjæl, der kom store tårer i øjnene.

»Din hårde tid vil engang komme!« sagde vikingefruen, »gruelig vil den blive også for mig! – Bedre om du som barn var stillet ud på alfarvej, og nattekulden havde lullet dig til døde!« Og vikingefruen græd de salte tårer og gik vred og bedrøvet bort om bag det løse skindtæppe der hang over bjælken og delte stuen.

Alene sad i kroge den sammenskrumpne padde. Der var lydløst, men efter korte mellemrum kom inde i hende et halvkvalt suk. Det var som om i smerte et liv fødtes i hjertets vrå. Hun gjorde et skridt frem, lyttede, gik atter et skridt og greb nu med de ubehjælpelige hænder om den tunge stang der var skudt for døren. Sagte fik hun den fra, stille trak hun bort pinden der var stukket ind over klinken. Hun greb den tændte lampe der stod i kammeret foran, det var som en stærk vilje gav hende kræfter. Hun drog jernpinden ud af den stængede lem, listede sig ned til fangen. Han sov, hun rørte ved ham med sin kolde, klamme hånd, og da han vågnede og så den hæslige skikkelse, gøs han som for et ondt syn. Hun drog sin kniv, overskar hans bånd og vinkede ad ham at han skulle følge hende.

Han nævnte hellige navne, gjorde korsets tegn, og da skikkelsen stod uforandret, sagde han Bibelens ord:

»Salig er den som handler forstandigt mod den ringe. Herren skal redde ham på en ond dag! – Hvo er du? Hvorfra dette ydre af dyret og dog fuld af barmhjertighedens gerning?«

Paddeskikkelsen vinkede og førte ham bag skjulende tæpper, hen ad en ensom gang, ud til stalden, pegede på en hest, han svingede sig op på den, men også hun satte sig der forrest og holdt i dyrets manke. Den fangne forstod hende, og i hurtigt trav red de en vej som han aldrig ville have fundet, ud til den åbne hede.

Han glemte hendes hæslige skikkelse, Herrens nåde og barmhjertighed fornemmede han virkede gennem utysket, fromme bønner bad han, og hellige sange istemte han. Da sitrede hun, var det bønnens og sangens magt der virkede her, eller var det kuldegysset ved morgenen der snart ville komme? Hvad var det vel hun fornemmede? Hun løftede sig højt i vejret, ville standse hesten og springe ned, men den kristne præst holdt hende fast med al sin kraft, sang højt en salme som mægtede den at løse trolddommen der holdt hende i den hæslige frøskikkelse, og hesten jog vildere frem. Himlen blev rød, den første solstråle trængte gennem skyen, og ved det klare væld af lyset kom omskiftelsen, hun var den unge dejlighed med det dæmoniske, onde sind. Han holdt den skønneste, unge kvinde i sine arme og forfærdedes derover, sprang ned fra hesten, standsede den, idet han troede at møde en ny ødelæggende trolddom. Men unge Helga var i samme spring også på jorden, den korte barnekjole nåede hende kun til knæet, den skarpe kniv rev hun af sit bælte og styrtede ind på den overraskede.

»Lad mig nå dig!« råbte hun, »lad mig nå dig, og kniven skal komme op i dig! Du er jo bleg som hør! Træl! Skægløs!«

Hun trængte ind på ham. De brødes i en svær kamp, men det var som om en usynlig kraft gav den kristne mand styrke. Han holdt hende fast, og det gamle egetræ tæt ved kom ham til hjælp ved ligesom med sine fra jorden halvt løsnede rødder at binde hendes fødder, der var gledet ind under dem. Tæt ved sprudlede en kilde, han stænkede hende med det friske væld over bryst og ansigt, bød den urene ånd fare ud og signede hende efter kristelig brug, men dåbens vand har ikke kraft der hvor ikke troens væld også strømmer indefra.

Og dog var han også heri den stærke, ja, mere end mands styrke mod den stridende onde kraft lå der i hans gerning, den ligesom betog hende, hun lod armene synke, så med

forundrede blikke og blegnende kinder på denne mand der syntes en mægtig troldmand, stærk i sejd og hemmelig kunst. Det var mørke runer han læste, lønstaver han tegnede i luften! Ikke for den blinkende økse eller skarpe kniv. Om han havde svinget den mod hendes øjne, ville hun have gjort et blink, men hun gjorde det da han skrev korsets tegn på hendes pande og bryst, og sad hun nu som en tam fugl, hovedet bøjede sig mod brystet.

Da talte han mildt til hende om den kærlighedens gerning hun havde øvet mod ham i denne nat da hun i frøens hæsle ham var kommet, havde løst hans bånd og ført ham ud til lys og liv. Hun var også bundet, bundet med trangere bånd end han, sagde han, men også hun skulle, og ved ham, komme til lys og liv. Til Hedeby, til den hellige Ansgarius, ville han bringe hende, der, i den kristne stad, ville fortryllelsen hæves. Men ikke foran på hesten, selv om hun godvillig sad der, turde han føre hende.

»Bag på hesten må du sidde, ikke foran mig. Din trolddoms skønhed har en magt som er fra det onde, jeg frygter den – og dog er sejren for mig i Kristus!«

Han bøjede sine knæ, bad så fromt og inderligt. Det var som om den tavse skovnatur indviedes derved til en hellig kirke. Fuglene begyndte at synge som hørte de med til den nye menighed, de vilde krusemynter duftede som ville de erstatte ambra og røgelse. Højt forkyndte han skriftens ord:

»Lyset fra det høje har besøgt os for at skinne for dem som sidder i mørket og i dødens skygge, at styre vore fødder på fredens vej!«

Og han talte om alnaturens forlængsel, og mens han talte, stod hesten der havde båret dem i vildt løb, stille og ruskede i de store brombærranker så at de modne, saftige bær faldt på liden Helgas hånd, bydende sig selv til vederkvægelse.

Hun lod sig tålmodigt løfte op på hestens ryg, sad der som en søvngængerske der ikke våger og dog ikke vandrer. Den kristne mand bandt to grene sammen med et bastbånd at de dannede et kors, det holdt han højt i hånden, og så red de gennem skoven, der blev tættere, vejen dybere, eller slet ingen vej. Slåentornen stod som vejbo, man måtte ride uden om den. Kilden blev ikke til rindende bæk, men til stående mose, man måtte ride uden om den. Der lå styrke og vederkvægelse i den friske skovluft, der lå en ikke ringere kraft i mildhedens ord, der klang i tro og kristen kærlighed, i den inderlige trang til at føre den betagne til lys og liv.

Regndråben, siger man jo, huler den hårde sten, havets bølger gør i tiden de afrevne kantede klippesten runde, nådens dug, som var oprundet for liden Helga, hulede det hårde, rundede det skarpe. Vel var det ikke at kende, hun vidste det ikke selv, hvad ved spiren i jorden, ved det kvægende væde og den varme solstråle at den gemmer i sig vækst og blomst?

Som morens sang for barnet umærkeligt hæfter sig i sindet, og det laller efter de enkelte ord uden at forstå dem, men disse siden samler sig i tanken og i tiden bliver klarere, således virkede også her ordet der mægter at skabe.

De red ud af skoven, hen over heden, atter igennem vejløse skove, da mødte de hen imod aften røvere.

»Hvor har du stjålet den dejlige glut?« råbte de, stoppede hesten, rev de to ridende ned, thi mandsstærke var de. Præsten havde ikke andet værge end kniven, som han havde taget fra liden Helga, den stødte han om sig med, en af røverne svingede sin økse, men den unge, kristne mand gjorde et lykkeligt spring til side, ellers var han blevet ramt. Nu fór øksens eg dybt ind i hestens hals så blodet strømmede ud, og dyret styrtede til jorden. Da fór liden

Helga som vækket af sin lange, dybe tankehvile hen og kastede sig over det gispende dyr. Den kristne præst stillede sig foran hende til værn og værge, men en af røverne svingede sin tunge jernhammer mod hans pande så at den knustes, og blod og hjerne sprøjtede rundt om, død faldt han til jorden.

Røverne greb liden Helga om hendes hvide arm, da gik solen i det samme ned, den sidste solstråle slukkedes, og hun forvandlede sig til en hæslig padde. Den hvidgrønne mund gik ud over det halve ansigt, armene blev tynde og slimede, en bred hånd med svømmehud bredte sin vifteform – da slap røverne hende forfærdet. Hun stod som det hæslige udyr midt imellem dem, og efter frøens natur hoppede hun i vejret, højere end hun selv var, og forsvandt i tykningen. Da mærkede røverne at det var Lokes onde list, eller hemmelig sejdkunst, og forfærdet skyndte de sig bort derfra.

Fuldmånen var alt oppe, snart gav den glans og lysning, og frem fra krattet krøb, i frøens ynkelige ham, liden Helga. Hun standsede ved liget af den kristne præst og ved sin dræbte ganger, hun så på dem med øjne som syntes at græde. Frøhovedet gav et kvæk som om et barn brister i gråd. Hun kastede sig snart over den ene, snart over den anden, tog vand i hånden, der ved svømmehuden blev større og mere hul, og gød det over dem. Døde var de, døde ville de blive! Hun forstod det. Snart kunne de vilde dyr komme og æde deres krop. Nej, det måtte ikke ske! Derfor gravede hun i jorden så dybt hun mægtede det; en grav ville hun åbne for dem, men hun havde kun til at grave med en hård trægren og begge sine hænder, men på dem spændte mellem fingrene svømmehuden, den revnede, blodet flød. Hun begreb at arbejdet ville ikke lykkes hende. Da tog hun vand og afvaskede den dødes ansigt, bedækkede det med friske, grønne blade, bar store grene hen og lagde over ham, rystede løv derind imellem, tog så de sværeste sten hun mægtede at løfte, lagde dem over de døde legemer og tilstoppede åbningerne med mos. Da troede hun at gravhøjen var stærk og fredet, men under dette tunge arbejde var natten skredet hen, solen brød frem – og liden Helga stod i al sin dejlighed, med blødende hænder og for første gang med tårer på de rødme, jomfruelige kinder.

Da var det i forvandlingen som to naturer brødes inde i hende. Hun sitrede, så omkring sig som vågnede hun af en ængstende drøm, fór derpå hen til den slanke bøg, holdt sig fast ved den for dog at have en støtte, og snart, i et nu, klatrede hun som en kat op i træets top og klamrede sig fast. Hun sad der som et ængstet egern, sad der den lange dag i den dybe skovensomhed, hvor alt er stille og dødt, siger man jo! – Dødt, ja, der fløj et par sommerfugle om hinanden i leg eller strid. Der var tæt ved nogle myretuer, hver med flere hundrede travle småskabninger der myldrede frem og tilbage. I luften dansede utallige myg sværm ved sværm, der jog forbi skarer af surrende fluer, Vorherres høns, guldsmede og andre vingede smådyr, regnormen krøb frem fra den våde grund, muldvarpene skøde op – forresten var det stille, dødt rundt om, dødt, som man siger og forstår det. Ingen lagde mærke til liden Helga uden skovskaderne der fløj skrigende om træets top hvor hun sad. De hoppede hen ad grenene mod hende i dristig nysgerrighed. Et blink af hendes øje var et blink der jog dem bort igen – men de blev ikke klogere på hende, og hun ikke heller på sig selv.

Da aftenen var nær, og solen begyndte at synke, kaldte forvandlingen hende til ny bevægelse. Hun lod sig glide ned ad træet, og idet den sidste solstråle slukkedes, stod hun der i frøens sammenkrympede skikkelse med hændernes sønderrevne svømmehinder, men øjnene strålede nu med en skønhedsglans som de knap ejede før i dejlighedens skikkelse.

Det var de mildeste, fromme pigeøjne der lyste frem bag frølarven, de vidnede om det dybe sind, det menneskelige hjerte. Og skønhedsøjnene brast i gråd, græd hjertets tunge lettelsestårer.

Der lå endnu ved den rejste grav det kors af grene der med bastbånd var bundet sammen, det sidste arbejde af ham som nu var død og borte. Liden Helga tog det, tanken kom af sig selv, hun plantede det mellem stenene over ham og den dræbte hest. Ved erindringens vemod brød tårer frem, og i denne hjertestemning ridsede hun det samme tegn ind i jorden rundt om graven, det hegnede så pynteligt om den – og idet hun med begge hænder ridsede korsets tegn, faldt svømmehuden som en sønderreven handske af, og da hun vaskede sig i kildens væld og undrende så på sine fine, hvide hænder, gjorde hun atter korsets tegn i luften mellem sig og den døde. Da bævede hendes læber, da rørte sig hendes tunge, og det navn hun oftest på ridtet gennem skoven havde hørt udsunget og udtalt, blev lydeligt fra hendes mund, hun sagde det: »Jesus Krist!«

Da faldt paddehammen, hun var den unge dejlighed – dog hovedet bøjede sig træt, lemmerne trængte til hvile – hun sov.

Men søvnen var kun kort, ved midnat blev hun vækket. Foran hende stod den døde hest, så strålende, fuld af liv, det lyste ud af øjnene og ud af den sårede hals. Tæt ved den viste sig den dræbte, kristne præst, »skønnere end Baldur!« ville vikingefruen have sagt, og dog kom han som i ildsluer.

Der var en alvor i de store, milde øjne, en retfærdighedens dom, et så gennemtrængende blik at det lyste ligesom ind i hjertets kroge hos den prøvede. Liden Helga sitrede derved, og hendes hukommelse vakt med en kraft som på dommens dag. Alt hvad godt der var ydet hende, hvert kærligt ord der var sagt hende, blev ligesom levendegjort. Hun forstod at det var kærligheden der havde holdt hende oppe her i prøvelsens dage, i hvilke afkom af sjæl og dynd gærer og stræber. Hun erkendte at hun kun havde fulgt stemningernes tilskyndelser, og selv intet gjort for sig. Alt var blevet givet hende, alt var ligesom blevet ledet. Hun bøjede sig ringe, ydmyg, skamfuld for den der måtte kunne læse hver fold i hjertet, og i dette øjeblik fornemmede hun som et lynblink af lutrelsens flamme, den hellige ånds lue.

»Du dyndets datter!« sagde den kristne præst: »Af dynd, af jord er du kommet – af jord skal du igen opstå! Solstrålen i dig går legemsbevidst tilbage til sit ophav, strålen ikke fra sollegemet, men strålen fra Gud! Ingen sjæl skal fortabes, men langt er det timelige der er livsens flugt i det evige. – Jeg kommer fra de dødes land, også du skal engang rejse gennem de dybe dale ind i det lysende bjergland hvor nåden og fuldendelsen bor. Jeg fører dig ikke til Hedeby efter kristen dåb, først må du sprænge vandskjoldet over den dybe mosegrund, drage den levende rod op for dit liv og din vugge, øve din gerning før indvielsen tør komme.« Og han løftede hende op på hesten, rakte hende et gyldent røgelseskar som det hun før havde set i vikingeborgen, der kom en duft så sød og stærk derfra. Pandens åbne vunde på den dræbte lyste som et strålende diadem. Korset tog han fra graven, løftede det højt i vejret, og nu fór de af sted gennem luften, hen over den susende skov, hen over højene hvor kæmperne var jordede, siddende på deres dræbte gangere. Og de mægtige skikkelser rejste sig, red ud og holdt øverst på højen. I måneskinnet strålede om deres pande den brede guldring med guldknude, kåben flagrede i vinden. Lindormen, som rugede over skatte, løftede sit hoved og så efter dem. Dværgfolket kiggede frem fra høje og plovfurer, de

myldrede med røde, blå og grønne lys, en vrimmel at se som gnisterne i asken af det brændte papir.

Hen over skov og hede, åer og kær fløj de, op mod Vildmosen, hen over den svævede de i store kredse. Den kristne præst løftede korset højt, det skinnede som guld, og fra hans læber lød messesangen; liden Helga sang den med som barnet synger ved sin mors sang. Hun svingede røgelseskarret, der kom en alterduft så stærk, så undervirkende, at mosens siv og rør blomstrede derved. Alle spirer skød op fra den dybe bund, alt hvad liv havde, løftede sig, der bredte sig et flor af åkander som var det et indvirket blomstertæppe, og på dette lå en sovende kvinde, ung og dejlig, liden Helga troede at se sig selv, sit spejlbillede i det stille vand. Det var hendes mor hun så, Dyndkongens viv, prinsessen fra Nilens vande.

Den døde, kristne præst bød at den sovende løftedes op på hesten, men denne sank under byrden som var dens legeme kun et liglagen der flyver i vinden, men korsets tegn gjorde luftfantomet stærkt, og alle tre red de hen til den faste grund.

Da galede hanen i vikingens borg, og synerne løste sig op i tåge der fór hen i vinden, men ud for hinanden stod mor og datter.

»Er det mig selv jeg ser i det dybe vand?« sagde moren.

»Er det mig selv jeg ser i det blanke skjold?« udbød datteren, og de nærmede sig hinanden, bryst mod bryst, favn i favn, stærkest slog morens hjerte, og hun forstod det.

»Mit barn! Mit eget hjertes blomst! Min lotus fra de dybe vande!«

Og hun omarmede sit barn og græd. Tårerne var en ny livsens, kærlighedens dåb for liden Helga.

»I svaneham kom jeg herhid og kastede den,« sagde moren, »jeg sank igennem den gyngende flom dybt ned i mosens dynd, der som en mur lukkede sig om mig. Men snart fornemmede jeg en friskere strømning, en kraft drog mig dybere, altid dybere, jeg følte søvnens tryk på mine øjenlåg, jeg sov ind, jeg drømte – jeg syntes jeg igen lå i Egyptens pyramide, men foran mig stod endnu den gyngende elletrunte der på mosens flade havde skrækket mig, jeg betragtede revnerne i barken, og de lyste frem i farver og blev hieroglyffer, det var mumiens hylster jeg så på, det brast, og ud derfra trådte den tusindårige drot, mumieskikkelsen, sort som beg, sortglinsende som skovsneglen eller det fede, sorte dynd, Dyndkongen eller pyramidens mumie, jeg vidste det ikke. Han slyngede sine arme om mig, og det var som om jeg måtte dø. Livet fornemmede jeg først igen ved at det blev varmt på mit bryst, og der en lille fugl slog med vingerne, kvidrede og sang. Den fløj fra mit bryst højt mod det mørke, tunge loft, men et langt, grønt bånd bandt den endnu til mig. Jeg hørte og forstod dens længsels toner: Frihed! Solskin! Til faren! – Da tænkte jeg på min far i hjemmets solbelyste land, mit liv, min kærlighed! Og jeg løsnede båndet, lod den flagre bort – hjem til faren. Siden hin stund har jeg ikke drømt, jeg sov en søvn, til visse så tung og lang, til i denne stund toner og duft løftede og løste mig!«

Det grønne bånd fra morens hjerte til fuglens vinge, hvor flagrede det nu, hvor lå det henkastet? Kun storken havde set det. Båndet var den grønne stilk, sløjfen den skinnende blomst, vugge for det barn som nu var vokset i dejlighed og igen hvilede ved morens hjerte. Og mens de stod der favn i favn, fløj storkefar i kredse om dem, tog så fart til sin rede, hentede de der i åringer gemte fjerhamme, kastede en til dem hver, og den sluttede sig om dem, og de løftede sig fra jorden som to hvide svaner.

»Lad os nu tale!« sagde storkefar, »nu forstår vi hinandens sprog, om end næbbet er anderledes skåret på den ene fugl end på den anden. Det træffer sig så heldigt som noget kan at I kommer denne nat, i morgen havde vi været af sted, mutter, jeg og ungerne! Vi flyver sydpå! Ja, se kun på mig! Jeg er jo en gammel ven fra Nillandet, og det er mutter med, hun har det i hjertet mere end i knebren. Hun troede altid at prinsessen nok hyttede sig. Jeg og ungerne har båret svanehammen herop –! Nå, hvor jeg er glad! Og hvor det er et held at jeg er her endnu. Når det gryer ad dag, trækker vi af sted. Stort storkeselskab. Vi flyver foran, flyv kun bagefter, så tager I ikke fejl af vejen. Jeg og ungerne skal også nok have et øje med.«

»Og lotusblomsten jeg skulle bringe!« sagde den egyptiske prinsesse, »den flyver i svaneham ved min side. Mit hjertes blomst har jeg med, således har det løst sig. Hjemad, hjemad!«

Men Helga sagde at hun ikke kunne forlade det danske land før hun en gang endnu havde set sin plejemor, den kærlige vikingefrue. I Helgas tanke gik op hver smuk erindring, hvert kærligt ord, hver tåre plejemoren havde grædt, og næsten var det i dette øjeblik som om hun holdt mest af denne mor.

»Ja, vi må til vikingegården!« sagde storkefar, »der venter jo mor og ungerne! Hvor vil de dreje øjne og lade knebren gå! Ja, mor siger nu ikke så meget! Kort og fyndig er hun, og så mener hun det endnu bedre! Jeg vil straks slå en skralde at de kan høre at vi kommer!«

Og så skraldede storkefar med næbbet, og han og svanerne fløj til vikingeborgen.

Derinde lå alle endnu i dyb søvn; først sent på natten var vikingefruen kommet til ro. Hun lå i angst for liden Helga, der nu i hele tre døgn havde været forsvundet med den kristne præst. Hun måtte have hjulpet ham bort, det var hendes hest der savnedes på stalden, ved hvilken magt var alt dette bevirket? Vikingefruen tænkte på de underværker der hørtes skete ved den hvide Krist, og ved dem som troede på ham og fulgte ham. De vekslende tanker fik skikkelse i drømmens liv, det forekom hende at hun endnu sad vågen, eftertænkende på sin seng, og udenfor rugede mørket. Stormen kom, hun hørte havets rullen i vest og øst, fra Nordsøen og Kattegattets vande. Den uhyre slange som omspændte jorden i havdybet, rystede i krampetrækninger, det var mod gudernes nat, ragnarok, som hedningefolket kaldte den yderste time da alt skulle forgå, selv de høje guder. Gjallerhornet lød, og hen over regnbuen red guderne klædt i stål for at kæmpe den sidste kamp. Foran dem fløj de vingeklædte skjoldmøer, og rækken sluttedes med de døde kæmpers skikkelser. Den hele luft lyste om dem med nordlysblink, men mørket var det sejrende. Det var en rædsom stund.

Og tæt ved den ængstede vikingefrue sad på gulvet liden Helga i frøens hæslige skikkelse, også hun skælvede og knugede sig op til plejemoren, som tog hende på sit skød og i kærlighed holdt hende fast ihvor hæslig end paddehammen syntes. Luften genlød af sværd- og kølleslag, af susende pile som var det en stormende haglbyge der gik hen over dem. Timen var kommet da jord og himmel ville briste, stjernerne falde, alt gå til grunde i Surturs ild, men en ny jord og himmel, vidste hun, ville komme, kornet bølge hvor havet nu rullede hen over den golde sandbund, den unævnelige Gud råde, og op til ham steg Baldur, den milde, kærlige, løst fra de dødes rige – han kom – vikingefruen så ham, hun kendte hans åsyn – det var den kristne, fangne præst. »Hvide Krist!« råbte hun højt, og i navnets nævnelse trykkede hun et kys på sit hæslige frøbarns pande. Da faldt paddehammen, og liden Helga stod der i al sin dejlighed, mild som aldrig før og med strålende øjne. Hun kyssede plejemorens hænder, velsignede hende for al den omhu og kærlighed hun i trængslens og prøvelsens

dage forundte hende, takkede hende for de tanker hun havde nedlagt i hende og vakt, takkede hende for navnets nævnelse, det hun gentog: Hvide Krist! Og liden Helga løftede sig som en mægtig svane, vingerne bredte sig så store, med en susen som når trækfuglenes skare flyver bort.

Vikingefruen vågnede derved, og udenfor lød endnu det samme stærke vingeslag – det var tiden, vidste hun, at storkene drog herfra, dem var det hun hørte. Endnu en gang ville hun se dem før deres afrejse og sige dem farvel. Hun stod op, gik ud på svalen, og da så hun på sidehusets tagryg stork ved stork, og rundt om gården hen over de høje træer fløj skarer i store svingninger, men lige ud for hende på brøndkanten, hvor liden Helga så tit havde siddet og skrækket hende ved sin vildskab, sad nu to svaner og så med kloge øjne på hende. Og hun huskede på sin drøm, den fyldte hende endnu helt, aldeles som en virkelighed, hun tænkte på liden Helga i svaneskikkelse, hun tænkte på den kristne præst og følte sig med ét forunderlig glad i hjertet.

Svanerne slog med vingerne, bøjede deres halse som ville de også give deres hilsen, og vikingefruen bredte sine arme ud imod dem som om hun forstod det, smilede i gråd og mange tanker.

Da løftede sig med vingelarm og knebren alle storkene til rejsen sydpå.

»Vi venter ikke på svanerne!« sagde storkemor, »vil de med, må de komme! Vi kan ikke blive her til brokfuglene rejser! Der er dog noget kønt i at rejse således familievis, ikke som bogfinker og brushøns, hvor hannerne flyver for sig og hunnerne for sig, det er egentlig talt ikke anstændigt! – Og hvad er det for et vingeslag svanerne gør?«

»Hver flyver på sit sæt!« sagde storkefar, »svanerne tager det på skrå, tranerne i trekant og brokfuglene i slangelinje!«

»Nævn ikke slange når vi flyver heroppe!« sagde storkemor, »det giver kun ungerne lyster som ikke kan tilfredsstilles!«

»Er det de høje bjerge dernede jeg hørte om?« spurgte Helga i svaneham.

»Det er tordenskyer som driver under os!« sagde moren.

»Hvad er det for hvide skyer som løfter sig så højt?« spurgte Helga.

»Det er de evigt besneede bjerge du ser!« sagde moren, og de fløj over Alperne, ned mod det blånende Middelhav.

»Afrikas land! Egyptens strand!« jublede i svaneskikkelse Nilens datter idet hun højt fra luften øjnede, som en hvidgul, bølgeformig stribe, sin hjemstavn.

Også fuglene så den og fremskyndte deres flugt.

»Jeg lugter Nildynd og våde frøer!« sagde storkemor, »det kriller i mig! – Ja, nu skal I få at smage, og I skal se marabu, ibis og traner! De hører alle til familien, men er ikke nær så kønne som vi. De stiller sig fornemme an, især ibis, han er nu blevet forvænt af egypterne, de gør ham til mumie, stopper ham med krydderurter. Jeg vil hellere stoppes med levende frøer, det vil I med, og det skal I blive! Bedre noget i skrutton mens man lever, end at være til stads når man er død! Det er min mening, og den er altid den rigtige!«

»Nu er storkene kommet!« sagde man i det rige hus ved Nilens bred, hvor i den åbne hal, på bløde hylstre dækkede med leopardens skind, den kongelige herre lå udstrakt, ikke levende heller ikke død, håbende på lotusblomsten fra den dybe mose i Norden. Slægtninge og tyende stod om ham.

Og ind i hallen fløj to prægtige, hvide svaner, de var kommet med storkene. De kastede den blændende fjerham, og der stod to dejlige kvinder, hinanden så lig som to dugdråber. De bøjede sig hen over den blege, henvisnede gamle mand, de kastede deres lange hår tilbage, og idet liden Helga bøjede sig over bedstefaren, rødmede hans kinder, hans øjne fik glans, der kom liv i de stivnede lemmer. Den gamle rejste sig karsk og forynget. Datter og datterdatter holdt ham i deres arme som til morgenhilsen i glæde efter en lang, tung drøm. Og der var glæde over al den gård og i storkereden med, men der var det dog mest over den gode føde, de myldrende mange frøer. Og mens de lærde i hast optegnede så løseligt historien om de to prinsesser og om sundhedsblomsten, der var en stor begivenhed og velsignelse for hus og land, fortalte storkeforældrene den på deres vis og for deres familie, men først da de alle var mætte, ellers havde de jo andet at bestille end at høre på historier. »Nu bliver du da noget!« hviskede storkemor, »det er ikke rimeligt andet!«

»O, hvad skulle jeg blive?« sagde storkefar, »og hvad har jeg gjort? Ingenting!«

»Du har gjort mere end alle de andre! Uden dig og ungerne havde de to prinsesser aldrig set Egypten igen og fået den gamle rask. Du bliver noget! Du får bestemt doktorgraden, og vore unger fødes siden med den, og deres unger igen videre frem. Du ser også allerede ud som en egyptisk doktor – i mine øjne!«

De lærde og vise udviklede grundtanken, som de kaldte det, der gik gennem den hele begivenhed: »Kærlighed føder liv!« den gav de forklaring på forskellige måder: »Den varme solstråle var Egyptens prinsesse, hun steg ned til Dyndkongen, og i deres møden sprang blomsten frem –«

»Jeg kan ikke således rigtig gentage ordene!« sagde storkefar, der havde hørt til fra taget og skulle fortælle derom i reden. »Det var så indviklet hvad de sagde, det var så klogt at de straks fik rang og skænkads, selv mundkokken fik et stort udmærkelsestegn – det var nok for suppen!«

»Og hvad fik du?« spurgte storkemor, »de skulle da ikke glemme den vigtigste, og den er du! De lærde har kun knebret ved det hele! Men *dit* kommer vel!«

I den sildige nat da søvnens fred hvilede over det nye lykkelige hus, var der en der endnu vågede, og det var ikke storkefar, uagtet han på ét ben stod op i reden og sov skildvagt, nej, liden Helga vågede, hældede sig ud over altanen og så på den klare luft med de store, lysende stjerner, større og renere i glans end hun havde set dem i Norden, og dog de samme. Hun tænkte på vikingefruen ved Vildmosen, på plejemorens milde øjne, de tårer hun havde grædt over det arme frøbarn der nu stod i glans og stjernepragt ved Nilens vande i dejlig forårsluft. Hun tænkte på kærligheden i den hedenske kvindes bryst, den kærlighed hun havde vist en ynkelig skabning der i menneskeham var et ondt dyr, og i dyrets ham væmmelig at se og røre ved. Hun så på de lysende stjerner og huskede på glansen fra den dødes pande da de fløj hen over skov og mose. Der klang toner i hendes erindring, ord hun havde hørt udtale da de red af sted, og hun sad som den betagne, ord om kærlighedens store ophav, den højeste kærlighed der omfattede alle slægter.

Ja, hvad var ikke givet, vundet, opnået! Liden Helgas tanke omfattede, ved nat, ved dag, hele sin lykkesum og stod i skuets af den som barnet der vender sig ilsomt fra giveren til det givne, alle de dejlige gaver. Hun ligesom gik op i den stigende lyksalighed der kunne komme, ville komme. Hun var jo båret gennem underværker til altid højere glæde og lykke, og heri fortabte hun sig en dag så ganske at hun ikke mere tænkte på giveren. Det var ungdomsmodets

kækhed der gjorde sit raske kast! Hendes øjne lyste derved, men øjeblikkelig reves hun ud derfra ved en stærk støj nede i gården under sig. Der så hun to mægtige strudse løbe ilsomt omkring i enge kredse. Aldrig før havde hun set dette dyr, så stor en fugl, så plump og tung, vingerne så ud som var de stækket, fuglen selv som var der gjort den overlast, og hun spurgte om hvad der var sket med den, og for første gang hørte hun det sagn egypterne fortælle om strudsen.

Dejlig havde dens slægt engang været, dens vinger store og stærke. Da sagde en aften skovens mægtige fugle til den: »Bror! Skal vi i morgen, om Gud vil det, flyve til floden og drikke?« Og strudsen svarede: »Jeg vil det!« Da det dagedes, fløj de af sted, først højt op ad mod solen, Guds øje, altid højere og højere, strudsen langt foran alle de andre. Den fløj i stolthed mod lyset, den stolede på sin kraft og ikke på giveren. Den sagde ikke: »Om Gud vil!« Da drog straffens engel sløret bort fra den flammestrålende, og i dette nu forbrændte fuglens vinger, den sank, elendig, til jorden. Den og dens slægt mægter aldrig mere at hæve sig. Den flyer i skræk, stormer om i kredse i det snævre rum. En mindelse er det for os mennesker, i al vor tanke, ved hver vor gerning at sige: »Om Gud vil!«

Og Helga bøjede tankefuld sit hoved, så på den jagende struds, så dens angst, så dens tåbelige glæde ved skuet af sin egen store skygge på den hvide solbelyste væg. Og i sind og tanke slog Alvoren sin dybe rod. Et liv så rigt, fremad i lykken, var givet, vundet – hvad ville ske, hvad ville endnu komme –? Det bedste: »Om Gud vil!«

I det tidlige forår da storkene atter drog nordpå, tog liden Helga sit guldarmbånd, ridsede deri sit navn, vinkede ad storkefar, gav ham guldringen om halsen, bad ham bringe den til vikingefruen, der ville heraf forstå at plejedatteren levede, var lykkelig og huskede på hende.

»Det er svært at bære!« tænkte storken da han fik det om halsen, »men guld og ære skal man ikke kaste på landevejen! Der er lykke ved storken, vil de sande deroppe!«

»Du lægger guld, og jeg lægger æg,« sagde storkemor, »men du lægger kun en gang, jeg gør det alle åringer. Men påskønnelse får ingen af os! Det krænker!«

»Man har bevidstheden, mor!« sagde storkefar.

»Den kan du ikke hænge udenpå!« sagde storkemor, »den giver hverken medbør eller måltid!«

Og så fløj de.

Den lille nattergal der sang i tamarindebusken ville også snart drage nordpå. Deroppe ved Vildmosen havde liden Helga tit hørt den. Bud med ville hun give den, fuglens sprog kunne hun fra hun fløj i svaneham, hun havde tit siden talt det med stork og svale, nattergalen ville forstå hende. Og den bad hun at flyve til bøgeskoven på den jyske halvø hvor graven var rejst af sten og grene, hun bad den bede alle småfugle dér værne om graven og synge en sang og atter en sang.

Og nattergalen fløj – og tiden fløj hen!

Ørnen stod på pyramiden og så i høst et stadseligt tog med rigtladte kameler, med kosteligt klædte, væbnede mænd på frysende, arabiske heste, skinnende hvide som sølv og med røde, bævrede næsebor, manken stor og tæt, hængende ned om de fine ben. Rige gæster, en kongelig prins fra Arabiens land, dejlig som en prins skal være det, drog ind i det stolte hus hvor nu storkereden stod tom. De som boede oppe i den, var jo i et nordligt land, men snart ville de komme tilbage. – Og netop den dag kom de da her var rigest på glæde og lystighed.

Her var bryllupsstads, og liden Helga var bruden, klædt i silke og juveler. Brudgommen var den unge prins fra Arabiens land. De sad øverst ved bordet mellem mor og bedstefar.

Men hun så ikke på brudgommens brune, mandige kind hvor det sorte skæg krusede sig, hun så ikke på hans ildfulde, mørke øjne der fæstede sig på hende, hun så ud, op mod den blinkende, funklende stjerne der strålede ned fra himlen.

Da raslede det med stærke vingeslag derude i luften, storkene kom tilbage. Og det gamle storkepar, ihvor træt det end var af rejsen og nok kunne trænge til at hvile ud, fløj dog straks ned på rækværket ved verandaen, de vidste det, hvilken fest det var. De havde allerede ved landets grænse hørt at liden Helga havde ladet dem afmale på muren, de hørte med til hendes historie.

»Det er meget net betænkt!« sagde storkefar.

»Det er meget lidt!« sagde storkemor, »mindre kunne det da ikke være!«

Og da Helga så dem, rejste hun sig og gik ud i verandaen til dem for at klappe dem ned ad ryggen. Det gamle storkepar nejede med halsene, og de yngste unger så derpå og følte sig bærede.

Og Helga så op til den lysende stjerne der strålede mere og mere klar. Og imellem den og hende bevægede sig en skikkelse renere endnu end luften og derved synlig, den svævede hende ganske nær, det var den døde kristne præst, også han kom på hendes højtidsfest, kom fra Himmeriges rige.

»Glansen og herligheden der overgår alt hvad jorden kender!« sagde han.

Og liden Helga bad så blødt, så inderligt, som hun aldrig før havde bedt, at hun kun et eneste minut turde se derind, kun kaste et eneste blik ind i Himmeriges rige, til Faderen.

Og han løftede hende i glans og herlighed, i en strømning af toner og tanker. Det var ikke blot uden om hende det lyste og klang, men inden i hende. Ord kan ikke udsige det.

»Nu må vi tilbage, du savnes!« sagde han.

»Kun ét blik endnu!« bad hun, »kun et eneste kort minut!«

»Vi må til jorden, alle gæster går bort!«

»Kun ét blik! Det sidste –!«

Og liden Helga stod atter i verandaen – men alle blus derudenfor var slukket, alle lys i brudesalen var borte, storkene borte, ingen gæster at se, ingen brudgom, alt som vejret hen i tre korte minutter.

Da følte Helga angst, gik igennem den tomme, store hal, ind i det næste kammer, der sov fremmede soldater, hun åbnede sidedøren der førte ind til hendes stue, og idet hun troede at stå der, stod hun udenfor i haven – således var her jo ikke før. Rødlig skinnede himlen, det var mod daggry.

Tre minutter i himlen kun, og en hel jordnat var gået!

Da så hun storkene. Hun råbte til dem, talte deres sprog, og storkefar drejede hovedet, lyttede og nærmede sig.

»Du taler vort sprog!« sagde han, »hvad vil du? Hvorfor kommer du her, du fremmede kvinde?«

»Det er jo mig! Det er Helga! Kender du mig ikke? For tre minutter siden talte vi sammen, derhenne i verandaen.«

»Det er en fejltagelse!« sagde storken, »det har du drømt alt sammen!«

»Nej, nej!« sagde hun og erindrede ham om vikingeborgen og om Vildmosen, rejsen herhid –!

Da blinkede storkefar med øjnene: »Det er jo en gammel historie, jeg har hørt fra min tiptipoldemors tid! Javist var her i Egypten en sådan prinsesse fra det danske land, men hun forsvandt på sin bryllupsaften for mange hundrede år siden og kom aldrig igen. Det kan du selv læse dig til her på monumentet i haven, der er jo hugget både svaner og storke, og øverst står du selv i det hvide marmor.«

Således var det. Liden Helga så det, forstod det og sank i knæ.

Solen strålede frem, og som i fordums tid ved dens stråler frøhammen faldt, og den dejlige skikkelse kom til syne, så løftede sig nu ved lysets dåb en skønhedsskikkelse klarere, renere end luften, en lysstråle – til Faderen.

Legemet sank i støv. Der lå en henvisnet lotusblomst hvor hun havde stået.

»Det var da en ny slutning på historien!« sagde storkefar, »den havde jeg nu slet ikke ventet! Men jeg kunne ganske godt lide den!«

»Hvad mon ungerne vil sige om den?« spurgte storkemor.

»Ja, det er rigtignok det vigtigste!« sagde storkefar.